

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Fritt brukervalg

ALL HJEMMESYKEPLEIE er gratis for brukeren. En ikke ubetydelig brukergruppe til hjemmetjenestene er nyrehabiliterte pasienter fra sykehus etter hjerneslag med funksjonsnedsettelse som lammelser, ernæringsproblematikk og motoriske/sensoriske taleproblemer.

De kommer hjem med forpliktende, individuelt tilpassede pleiplaner rettet mot personlige og huslige ferdigheter. Hovedmålsettingen blir å opprettholde og videreutvikle ferdigheter i et godt tilrettelagt tverrfaglig miljø med aktive innspill fra ergo- og fysioterapeut.

Har pasienter med komplekse problemstillinger mulighet til å velge mellom offentlige og «private» aktører i et land med «små» fagmiljø?

SPØRSMÅL til «private hjemmetjenestefirma:

■ Hvilket verdifundament forfekter ansatte i «private» profittsentrerte fagmiljø?

■ Hvordan fungerer det tverrfaglige samarbeidet med tanke på fast møteaktivitet og oppfølging av progresjon i trening for personrettede og huslige aktiviteter?

■ Er sykepleiertjenesten komplett og faglig forsvarlig uten turusdekning på natt? Natten er for mange brukere besværlig med tanke på eliminasjons- og forflytningsproblematikk.

■ Kan små hjemmetjenestegrupper få etiketten «forsvarlig» uten at de statistisk sett er effektive og fleksible når uforutsette hendelser inntreer i personell- eller pasientgruppen?

BERGLJOT MEVATNE HOVLANDSDAL, LEKTOR

Bybane til Geilo?

JENS STOLTENBERG har vært på-vestlandet i forkant av det forestående valget.

I kjent stil lovet han gull og grønne skoger. På vegne av hvem? En flertallsregjering? Fergefri E39 har han lovet. Men herregud da mann, sett i gang og grav!

DU SITTER i en flertallsregjering og på en av verdens største pengesekker, hva venter du på? Er det kanskje ikke så enkelt likevel?

Og 40.000 nye arbeidsplasser? La oss håpe på en fremdeles høy oljepris og et godt fiske fremover, samt at andre land har råd til å kjøpe oljen og fisken vår. Ja, og om infrastrukturen kommer på plass da. Men det kan da umulig være noe problem all den tid dere sitter i regjering med et solid flertall. Eller?

Kanskje Bybanen kan utvides til Geilo? Den går i hvert fall mye raskere enn NSB. Så kan Oslo kommune utvide T-banen til samme sted, nå som de ikke skal satse på vei, men bane der også. Da har vi jo fikset øst/vest-forbindelsen en gang for alle.

NEI, herr Stoltenberg og alle dere andre politikere: Kast ikke blå i øynene på folk. Jeg vil bruke et så sterkt uttrykk som velgerforakt når dere kommer med løftene deres i forkant av en valgkamp. Kom dere ned på jorden og sørg for at folk får følelsen av at vi lever i et av verdens desidert rikeste land.

HANS FEVANG JR., SØREIDGREN

Det er lett å tenke at om et halvt års tid er den verste sorgen over for de pårørende etter 22. juli. Men for mange er det nettopp da den store jobben begynner.

Hjelp til å sørge

TERROREN

Ruth Jorunn Elvegård
Glittenberg, psykolog

DE FLESTE AV OSS er i ferd med å legge den vonde sommeren bak oss. Mange har stilt opp etter den 22. juli, og statsminister og regjering har bedt Norge om å fortsette å vise omsorg for de som har mistet sine kjære. Tiden fremover vil kreve kloke lærere, fastleger, psykologer og arbeidsgivere. Men å gi god omsorg over tid vil kreve mest av det nærmeste nettverket av venner og familie rundt de etterlatte.

SØRGENDE mennesker klarer ofte ikke å fortelle hva de trenger av omverden. Noen ganger kan de virke sinte, avvissende og tafatte på grunn av sin store psykiske smerte. Da er det viktig med venner som ikke gir seg. Som ringer opp igjen, som tar initiativ til en spasertur eller en prat, uten å forvente at den andre skal ta initiativet neste gang. Familie som viser at de bryr seg selv om de ikke vet hva de skal si. Som kan gi god omsorg til gjenlevende barn når foreldre er lam-

met av sorg. Som orker å høre om den avdøde gjentatte ganger. En klem, en SMS, en gulvask eller en middag levert på døren – både nå og i november, i april og i juni. Det er ingen ting som kan ta vekk smerten av å miste noen en er glad i, men det varmer å møte omtanke og forståelse for at dette er vondt og tar tid.

ALLE SORGFORLØP er forskjellige. De fleste opplever det første året som spesielt vanskelig. Da skal de gjennom alt for første gang. Første skoledag, første bursdag, første høstferie, første jul, første påske, første 17. mai, første dødsdag. Mange synes faktisk at

tiden rundt seks måneder etter dødsfallet er den aller tyngste. Hvorfor det oppleves slik vet vi ikke sikkert, men vi vet at da har sjokket ofte gitt seg, savnet er intenst og nettverket har ofte begynt å glemme. Nettverket kan lett tenke: "Nå går det bedre, la meg ikke spørre eller nevne den dodes navn, for da blir de sikkert lei seg igjen." Mange sørgende forteller at det er en lettelse å få lov å snakke om den de savner så inderlig. Om det fører til tårer, så er det likevel å foretrekke. De synes det er godt å høre andre snakke om personen, at de nevner navnet hans eller hennes.

VI SOM JOBBER med sorg, vet hvor viktig nettverket er for å hjelpe de sørgende å komme igjennom de mange vanskelige dagene. Det er lett å bli både usikker og utslitt som pårørende til sørgende mennesker. Mange har ikke vært i denne situasjonen før. Det er en krevende og langsiktig oppgave. En

blir sårbar selv også fordi en innser hvor skjært livet er og hvor intens smerte det kan bringe. Det er lov å si at en ikke vet hva en skal gjøre, eller spørre om de ønsker å snakke om den døde, osv. Det er også lov å ta seg en pause. Da kan det være lurt å organisere seg innad i nettverket, slik at når en trekker seg litt tilbake, så vet en at da noen andre er spesielt tilstedeværende for den sørgende. På denne måten klarer en å være en god og nær venn over tid, uten at en selv blir utslitt.

De skal gjennom alt for første gang

JA, LIVET GÅR VIDERE. Det er sunt at det norske samfunnet normaliseres. De fleste av oss kan legge sommeren bak oss. Men for dem som nå begynner på sitt livs tyngste oppgave – å gjenreise et liv og en familie der noen mangler – må nettverket rundt

STORT ARBEID: Mange har store sorgprosesser foran seg i månedene – og årene – som kommer. Bildet viser en av de mange rosene i vannet utenfor Utøya. FOTO: HÅVARD BJELLAND

stille opp. Og vi andre må hjelpe dem å hjelpe.

Om vi som nasjon faktisk har stått sammen etter denne

tragedien, tror jeg vi må spørre de nærmeste berørte om – om noen år.

Overskudd på sykehjemsplasser?

ELDREOMSORG

Pårørende

DET ER LOKALVALG og samtlige partier vil satse på bedre eldreomsorg. Gjennom pressen hører vi om og av egen erfaring opplever vi mangel på sykehjemsplasser i Bergen kommune. Vår mor/søster er sykehjemspasient uten fast plass, men har vært innom flere sykehjem på avlastning/korttidsopphold.

Betanien sykehjem har en avdeling i Alfaz del Pi i Spania med 25 plasser. 19 av disse er faste, mens seks er korttidsplasser. Mor/søster er nå på korttids-plass der. Sykehjemmet er en

oase. Lyst og trivelig inne, og ute er det en deilig hage med svømmebasseng. Alle har store, lyse enerom. Beboerne stortrives og betjeningen er fantastiske. Pasientene blir tatt med på turer, grillfester og annen underholdning. Et godt sted å bli gammel på.

SÅ KOMMER BESKJEDEN: Fra 1. oktober skal det ikke være korttids-plasser lenger ved sykehjemmet. Dette ville for vår kjære være veldig bra. Hun har i halvannet år stått på venteliste til å få fast plass. I nesten 50 år har hun vært svært syk av leddgikt. Etter at hun kom til Spania, har smertene forsvunnet. Nå må

hun hjem. I følge personalet ved sykehjemmet er hun for syk til å komme hjem til leiligheten sin, selv med oppfølging fra hjemmesykepleien og hjemmehjelp.

Vår første reaksjon var følgende: Selvfølgelig skal kommunen spare penger. Det koster å sende eldre, syke mennesker med fly til Spania. De kan ikke reise alene, men må ha følge av helsepersonell. I tillegg må de fraktes til og fra flyplassene. Kommunen betaler disse utgiftene. Vi har forståelse for denne omdisponeringen av plassene. Så kommer sjokket:

De seks plassene skal legges ut på anbud til andre kommuner!

VÅRE SPØRSMÅL blir derfor:

1. Har Bergen kommune så stort overskudd på sykehjemsplasser at de kan selge ut seks av dem?
2. Hvorfor kan ikke de pasientene som har stått på venteliste i flere år for å komme hit, få plass?
3. Når en av de "faste" beboerne faller vekk, vil vår kjære være prioritert. Det betyr at hun må komme hjem, kommunen må skaffe henne et tilbud her, for så å sende henne ned igjen. Er dette god eldrepolitikk?
4. Hvorfor kan ikke kommunen beholde de seks plassene selv?